

Briselē, 2018. gada 26. februārī
(OR. en)

6280/18

COEST 37

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Datums:	2018. gada 26. februāris
Saņēmējs:	delegācijas
lepr. dok. Nr.:	6279/18 COEST 36
Temats:	ATTIECĪBAS AR MOLDOVAS REPUBLIKU – Padomes secinājumi

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par Moldovas Republiku, ko Padome (Ārlietas) pieņēma 2018. gada 26. februārī.

PADOMES SECINĀJUMI PAR MOLDOVAS REPUBLIKU

Ārlietu padomes sanāksme, 2018. gada 26. februāris

1. Padome atkārtoti apliecina apņemšanos stiprināt politisko asociāciju un ekonomisko integrāciju starp Eiropas Savienību un Moldovas Republiku, darbojoties ciešā partnerībā, kā pamatā ir Asociācijas nolīgums, kurš stājās spēkā 2016. gada jūlijā. Eiropas Savienība joprojām ir apņēmības pilna atbalstīt panākumus reformās, kas ir vajadzīgas, lai Moldovas Republikas iedzīvotāji varētu izmantot priekšrocības, ko sniedz Asociācijas nolīgums, tostarp padziļināto un visaptverošo brīvās tirdzniecības zonu.
2. Ņemot vērā Padomes 2016. gada februāra secinājumus, Moldovas Republikas iestādes pieņēma vairākas likumdošanas iniciatīvas, kas saistītas ar Padomes secinājumos identificētajām prioritārajām reformu jomām. Atzīdama Moldovas Republikas jau veiktos reformu pasākumus, Padome uzsver, ka ļoti svarīgi ir 2016. gadā uzsāktās reformas īstenot. Padome atgādina, ka ES palīdzības Moldovas Republikai pamatā ir stingru nosacījumu izpilde un tā ir saistīta ar apmierinošu progresu reformās.
3. Padome atsauc atmiņā, ka tās centieni palīdzēt Moldovas Republikai mērķis ir panākt jūtamus uzlabojumus Moldovas Republikas iedzīvotāju dzīvē.
4. Padome atgādina, ka strukturālas reformas ir būtiski svarīgas, lai nodrošinātu izaugsmi, radītu darbavietas un samazinātu nabadzību. Padome sagaida, ka Moldovas Republika turpinās vispārējo reformu procesu un pastiprinās to atbilstīgi saistībām, ko tā uzņēmusies saskaņā ar Asociācijas nolīgumu, un atgādina, ka pārskatītā asociācijas programma, kurā izklāstītas reformu pasākumu 13 galvenās prioritātes 2017.–2019. gadam, būtu jāizmanto kā praktiskas norādes. Eiropas Savienība turpinās stiprināt Moldovas Republikā notiekošajam reformu procesam sniegtā atbalsta koordinēšanu un uzraudzību.

5. Padome atzīst, ka Moldovas Republika ir sniegusi konstruktīvu ieguldījumu 2017. gada 24. novembrī notikušajā Austrumu partnerības samitā, un mudina Moldovas Republiku arī turpmāk sekmēt to, lai sasniegtu 20 mērķpasākumus 2020. gadam.
6. Padome atgādina, ka ir svarīgi respektēt efektīvus demokrātiskos mehānismus, tostarp daudzpartiju demokrātisko sistēmu, tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu. Padome atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemts rīcības plāns par etnisko grupu savstarpējo attiecību stiprināšanu.
7. Padome pauž nožēlu, ka jaunajā vēlēšanu likumā nebija ņemti vērā daži no svarīgākajiem ieteikumiem, kas bija iekļauti Eiropas Padomes Venēcijas komisijas un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas / Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja kopīgajā atzinumā. Kopīgajā atzinumā cita starpā bija norādīts, ka trūkst vienprātības par ierosināto reformu un ka mažoritārā sistēmā kandidātus var ietekmēt uzņēmēji vai kādi citi rīcībbspēki, kas īsteno paši savas intereses. Jaunās vēlēšanu sistēmas sekas būtu cieši un rūpīgi jāpārtrauga visa vēlēšanu procesa laikā, tostarp kampaņas laikā, vēlēšanu dienā un laikposmā pēc vēlēšanām, vērtējot to, kā šī sistēma ietekmē demokrātiju kopumā un kāda ir tās konkrētā ietekme uz daudzpartiju sistēmu. Šajā ziņā ļoti svarīgas ir pārredzamas, iekļaujošas un ticamas centrālā un vietējā līmeņa vēlēšanas.
8. Padome arī atgādina, ka ir svarīgi ievērot visus vēl neīstenotos Eiropas Padomes Venēcijas komisijas un Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas / Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja ieteikumus, tostarp par partiju finansēšanu un kampaņu finansēšanu.
9. Padome atkārtoti atzīmē – lai visas reformas būtu sekmīgas un ilgtspējīgas, svarīgi ir stiprināt attiecības ar pilsonisko sabiedrību. Padome stingri mudina Moldovas Republikas iestādes iesaistīt pilsonisko sabiedrību lēmumu pieņemšanas procesā. Demokrātiskai, noturīgai un pārtikušai valstij būtiska ir pilsoniskās sabiedrības iekļaujoša iesaiste.

10. Demokrātiskas sabiedrības priekšnoteikums ir plašsaziņas līdzekļu brīvība un plurālisms. Šajā kontekstā Padome mudina Moldovas Republiku spert pirmo soli šo brīvību nodrošināšanai, proti, īstenot visaptverošu audiovizuālā kodeksa reformu, kas jau sen bija vajadzīga un kas palielinātu pārredzamību un konkurenci nozarē, nolūkā pievērsties tādiem jautājumiem kā plašsaziņas līdzekļu īpašumtiesību koncentrācija, plašsaziņas līdzekļu un plurālisma nodrošināšana, neatkarīgu plašsaziņas līdzekļu darbību veicinošas uzņēmējdarbības vides radīšana un augstas kvalitātes informācijas piedāvāšana iedzīvotājiem. Attiecībā uz nesējai audiovizuālā kodeksa grozījumiem Eiropas Savienība atzīst, ka dezinformācijai un propagandai var būt būtiski nelabvēlīga ietekme, taču tā arī norāda, ka pieņemtajiem pasākumiem vajadzētu būt nepieciešamiem, samērīgiem un atbilstoši attiecīgajiem starptautisko tiesību noteikumiem, proti, lai netiktu ierobežota plašsaziņas līdzekļu brīvība vai kavēta piekļuve informācijai.
11. Padome atzinīgi vērtē bezvīzu režīma, ko piemēro īstermiņa uzturēšanās gadījumā, faktisko īstenošanu, uzsverot, ka kopš tā stāšanās spēkā ir palielinājušās cilvēku tiešu personisko kontaktu iespējas, un aicina Moldovas Republiku turpināt pielikt pūles, kas vajadzīgas, lai nepārtraukti izpildītu vīzu režīma liberalizācijas kritērijus, un informēt iedzīvotājus par tiesībām un pienākumiem saistībā ar ceļošanu bez vīzām. Norādot uz Komisijas 2017. gada decembra Pirmo ziņojumu saskaņā ar vīzu režīma atcelšanas apturēšanas mehānismu, Padome atgādina, ka īpaša uzmanība joprojām jāvelta korupcijas un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanas kritēriju nepārtrauktai izpildei, proti, ir nekavējoties jārīkojas.
12. Padome ir pārliecināta, ka atjaunoti centieni steidzami būtu jāvelta izlēmīgākai cīņai pret korupciju, kas ļautu sasniegt konkrētus rezultātus un kas būtu jāpapildina arī ar tiesu varas, tostarp prokuratūras iestāžu, kardinālu reformu. Funkcionējoša, neatkarīga, objektīva, pārredzama un atbildīga justīcijas sistēma, pārliecinoši rezultāti – notiesājoši spriedumi par korupciju (jo īpaši augsta līmeņa korupciju) – un tiesiskuma ievērošana ir būtiski elementi, ar kuriem atjaunot Moldovas Republikas iedzīvotāju uzticēšanos valsts iestādēm.

13. Ņemot vērā minēto, Padome vērš uzmanību uz to, ka ir svarīgi nodrošināt, lai tiesībsardzības un tiesu sistēma darbotos objektīvi, un pauž bažas par gadījumiem, kad kriminālvajāšana ir uzsākta pret dažiem juristiem, tiesnešiem un politiskajiem pretiniekiem. Padome atgādina, ka selektīva tiesībsardzības izmantošana un selektīva justīcija grauj tiesiskumu un sabiedrības cieņu pret tiesu sistēmu un uzticēšanos tai.
14. Padome vēlreiz mudina Moldovas Republikas iestādes nodrošināt, lai tiktu rūpīgi, objektīvi un visaptveroši izmeklēti 2014. gadā atklātie apjomīgie krāpšanas gadījumi banku nozarē un lai par tiem tiktu uzsākta kriminālvajāšana ar mērķi atgūt piesavinātos līdzekļus un saukt pie atbildības visus vainīgos, neņemot vērā viņu politisko piederību. Padome atzinīgi vērtē otrā *Kroll* ziņojuma kopsavilkuma publicēšanu 2017. gada decembrī. Tomēr tā joprojām mudina iestādes veikt izmeklēšanu un turpināt visu apjomīgās krāpniecības shēmās iesaistīto personu kriminālvajāšanu, pilnībā ievērojot tiesiskumu.
15. Padome atzinīgi vērtē nesen notikušās iecelšanas amatā korupcijas apkarošanas iestādēs un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanas likuma pieņemšanu nolūkā panākt tiesību aktu atbilstību pašreizējiem ES standartiem. Kas attiecas uz notiekošajām reformām, būs ļoti svarīgi nodrošināt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanas tiesību aktu īstenošanu un turpināt stiprināt korupcijas apkarošanas struktūru operatīvās spējas, izveidot funkcionējošu un efektīvu aktīvu iesaldēšanas, konfiskācijas, pārvaldības un atgūšanas mehānismu, ātri nodrošināt funkcionējošu aktīvu deklarēšanas un pārbaudes sistēmu un likt pamatus korupcijas apkarošanas iestāžu neatkarībai no neatļautas ietekmēšanas. Padome arī atgādina, ka ir svarīgi ātri izveidot autonomu biroju, kas būtu atbildīgs par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu un apkarošanu, kā arī izstrādāt un apstiprināt mehānismus, ar kuriem paredzētu sankcijas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanas režīma pārkāpumiem, identificētu un iesaldētu aizdomīgus darījumus.

16. Padome atgādina, ka ir svarīgi turpināt īstenot publiskās pārvaldes reformu nolūkā sniegt labākus pakalpojumus iedzīvotājiem.
17. Padome atzinīgi vērtē reformas, kuru mērķis ir nodrošināt makroekonomisko un finansiālo stabilitāti un atjaunot starptautisko līdzekļu devēju uzticēšanos, jo īpaši finanšu nozarē korporatīvās pārvaldības jomā, stiprinot Valsts bankas neatkarību un uzraudzības pilnvaras. Šīs reformas palīdzēja atjaunot ekonomisko un finanšu stabilitāti un bija būtiski svarīgas līguma ar Starptautisko Valūtas fondu noslēgšanai un sekmīgai īstenošanai. Padome mudina Moldovas Republiku īstenot turpmākas reformas nolūkā risināt atlikušos būtiskos problēmjaucējumus, jo īpaši vājo pārvaldību, valsts iestāžu politizēšanu un sistēmisko korupciju, tāpat arī jāuzlabo uzņēmējdarbības vide un tādējādi jāpalielina ekonomikas izaugsme.
18. Padome atzinīgi vērtē to, ka 2017. gada novembrī tika parakstīti Saprašanās memorands, Aizdevumu mehānisma nolīgums un Dotācijas nolīgums par makrofinansiālo palīdzību, un to, ka 2017. gada decembrī tos ratificēja Moldovas Republikas parlaments.
19. Padome atgādina, ka katrs maksājums saskaņā ar Makrofinansiālās palīdzības programmu būs atkarīgs no to politikas pasākumu izpildes, kas iekļauti Saprašanās memorandā, un no politisko priekšnoteikumu ievērošanas.
20. Padome uzsver, ka ir svarīgi veikt pasākumus, lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem, nolūkā garantēt pievilcīgu un stabilu investīciju vidi un uzlabot pārredzamību un nosacījumus investīcijām, kā arī vienlaikus saglabāt adekvātu kontroli un sodus tiem, kas izdara pārkāpumus šajās jomās. Padome uzsver, ka ir jāpieliek lielākas pūles, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un piesaistītu vairāk ārvalstu tiešo ieguldījumu.

21. Padome sagaida, ka Moldovas Republika pastiprinās ar padziļinātās un visaptverošās brīvās tirdzniecības zonas īstenošanu un ieviešanu saistītos reformu centienus, tostarp stiprinot attiecīgo iestāžu operatīvo spēju un neatkarību.
22. Padome atgādina, ka ir svarīgi Moldovas Republikā efektīvi īstenot intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, tostarp ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību, kā to paredz apņemšanās, ko Moldovas Republika uzņēmusies saskaņā ar Asociācijas nolīgumu.
23. Padome atgādina, ka ir svarīgi stiprināt konkurenci un pārredzamību enerģētikas nozarē, cita starpā, nodrošinot energoregulatora institucionālo un finanšu spēju, lai turpinātu enerģijas tirgus reformu. Padome mudina pilnībā ievērot Enerģētikas kopienas *acquis*, jo īpaši attiecībā uz enerģijas sadales tarifu noteikšanu, kas nodrošina pilnīgu izmaksu atgūšanu. Padome aicina Moldovas Republiku pabeigt enerģētikas nozares reformu saskaņā ar ES trešo enerģētikas paketi, jo īpaši attiecībā uz gāzes un elektroenerģijas pārvades un sadales nošķiršanu. Padome aicina arī paātrināt starpsavienojumu projektu īstenošanu un uzsver, cik tie ir nozīmīgi energoapgādes drošībai un energoapgādes un enerģijas piegādes ceļu dažādošanai.
24. ES atkārtoti pauž gatavību turpināt atbalstīt Moldovas Republiku, pamatojoties uz konkrētu un apmierinošu progresu visās reformu jomās un stingru nosacījumu izpildi. Šajā ziņā Padome atgādina, ka ir svarīgi iespējami labāk izmantot šobrīd sniegto ES palīdzību nolūkā atbalstīt Asociācijas nolīguma mērķu sasniegšanu, tostarp padziļinātās un visaptverošās brīvās tirdzniecības zonas izveidi, un jūtami un konkrēti uzlabot Moldovas Republikas iedzīvotāju dzīves apstākļus. Attiecībā pret Starptautisko Valūtas fondu uzņemto saistību ievērošana, būtisks progress cīņā pret korupciju un tieslietu sektora reformā, demokrātijas principu un cilvēktiesību ievērošana būs būtiski nosacījumi vēl neizmaksāto maksājumu saņemšanai nozaru budžeta atbalstam. Padome arī atgādina, ka ir svarīgi veikt pēcpasākumus saistībā ar Revīzijas palātas 2016. gada septembra ziņojumu par ES palīdzību Moldovas Republikai un stiprināt līdzekļu devēju koordināciju ar Moldovas Republikas valdību kopīgās plānošanas kontekstā.

25. Padome atgādina arī, ka ir svarīgi stiprināt kopīgos centienus attiecībā uz efektīvu stratēģisko komunikāciju par īstenotajām reformām un par to sniegtajiem konkrētajiem ieguvumiem iedzīvotājiem, veicināt ES un Moldovas Republikas sadarbības redzamību un vērsties pret dezinformāciju.
26. Padome atzinīgi vērtē Moldovas Republikas ieinteresētību ciešākā sadarbībā ar ES drošības un aizsardzības jomā, kā arī tās dalību ES vadītās KDAP misijās un sadarbību Kopīgā paziņojuma "Kopīgais regulējums hibrīddraudu apkarošanai" 18. darbības ietvaros.
27. Padome pauž atzinību par daudzsološo progresu, kas – Austrijai esot EDSO prezidējošajai valstij – panākts 5+2 procesā saistībā ar Piedņestras konflikta risināšanu. Tā stingri mudina Moldovas Republiku Itālijas EDSO prezidentūras laikā un arī pēc tam turpināt iesaistīties šajā līmenī un uzsver, ka ir svarīgi savlaicīgi īstenot panāktās vienošanās. Padome atgādina arī, ka ir svarīgi turpināt sekmīgi īstenot likumu par Gagauzijas īpašo juridisko statusu un aicina Kišiņevu turpināt darbu pie vēl nepabeigtajām likumdošanas iniciatīvām.
